

so skutočne „živými problémami živých ľudí“. Nastoluje požiadavku skúmať religiozitu v jej dnešnej podobe a prejavocho, rozoberať tie problémy, ktoré sa vynárajú vo vedomí veriacich „ako našich súčasníkov“ pod stálym tlakom sociálnych zmien a vyvíjajúcich sa socialistických vzťahov

u nás. Niekde má iba hypotetické sudy, načrtáva viacero možností ďalšieho vývoja „dialektickej“ teológie, ale to pri analýze rodiacich sa ideí ani inak nemôže byť. Jazyk a až esejistická forma silu a dosah tejto práce len umocňuje.

M. Kolárik

CENNÉ POUČENIE AJ PRE NAŠE SPOLOČENSKÉ VEDY

Problémy riešené na XX. a XXII. sjazd KSSS majú svoj dlhodobý odraz vo všetkých oblastiach teoretickej činnosti, v oblasti politickovýchovnej práce, umožňujúc často pri rozširujúcich sa možnostiach nových prístupov oveľa hlbšie chápať základné otázky spoločenskej praxe.

Široký, prakticky ťažko ohraničiteľný okruh závažných problémov našej súčasnosti, ciest k zvýšeniu účinnosti nášho ideologickovýchovného pôsobenia je, obsiahnutý v zborníku XXII. sjezd i zadači katedr občestvennych nauk (Gospolitizdat. 1962, str. 521), prinášajúcim materiály zo všesväzovej porady vedúcich katedier spoločenských vied vysokých škôl z 30. januára — 2. februára 1962. Základným podnetom zvolania tejto porady bol XXII. sjezd KSSS, ktorý pokračujúc v rozsiahlom obrodnom procese začatom XX. sjezdom KSSS podvihol na vyšší stupeň úlohu teoretickej a výchovnej práce v oblasti spoločenských vied.

Aké otázky sú v zborníku? Iba povrchný pohľad by mohol viesť k záveru, že tu ide o „čisto odborné“ otázky katedier spoločenských vied na vysokých školách, ktoré nesporne ako kvalifikované stránicke spoločenskovedné pracoviská jednotlivých typov vysokých škôl plnia v podmienkach SSSR, obdobne ako i v našich podmienkach, fakticky dvojedinú úlohu: bez ujmy aktívneho prínosu všetkých vysokoškolských katedier a pracovísk viesť účinnými prostriedkami poslucháčov k aktívnemu trvalému osvojovaniu si vedeckého svetového názoru a dialektickej metódy a zo-

hrávať stále významnejšiu úlohu v ideovoteoretickom živote vôbec. Funkcia spoločenskovedných katedier teda jednoznačne prerastá rámec vysokej školy a iba takéto poňatie je cestou k urýchlenému zbavovaniu sa všetkého prežitého, nezodpovedajúceho dnešným potrebám.

S prekladom hlavného referátu tajomníka ÚV KSSS s. Suslova sa mohol čitateľ zoznámiť v zborníku XXII. sjezd a otázky ideologickej práce (VPL 1962, str. 283), ktorý prináša vybrané základné materiály z obdobného podujatia pracovníkov na ideologickom úseku vôbec. Objasňujú sa v ňom v krátkosti základné príčiny stále ešte neuspokojivého zvyšovanie účinnosti výučby a teoretickej práce spoločenskovedných katedier na vysokých školách. Pri nevyhnutosti určitej tematickej špecializácie pracovníkov týchto katedier nemožno podceňovať otázky ich maximálne širokého rozhľadu a praktických skúseností, oveľa náročnejších kritérií na ich prácu vo svetle vysokoškolskej mládeže. I z hľadiska našich skúseností a potrieb nám jeho slová hovoria o politickoobdobnom profile spoločenskovedných pracovníkov a pomoci stránickej a štátnych orgánov pri ich práci.

Vo vystúpení prof. Česnokova sa v rámci návrhu na postupnosť jednotlivých spoločenskovedných disciplín poukazuje, na základe úspešných výsledkov výučby ved. komunizmu na moskovskej štátnej univerzite, na správnosť návrhu s. Suslova zaviesť výučbu vedeckého komunizmu ako vyústenie marxisticko-leninskej výchovy

vôbec, čo umožňuje na vyššom stupni návrat k otázkam strany, jej programu a činnosti (str. 62). Formulujú sa v ňom aj podnetné myšlienky k vzájomnému vzťahu historického materializmu a vedeckého komunizmu. Tieto otázky sú tak isto živými u nás, pričom neslobodno podceňovať nebezpečenstvo abstraktného, scholastického spôsobu diskusií o týchto otázkach, najmä pokiaľ ide o vymedzenie predmetu historického materializmu i vedeckého komunizmu.

Cenné podnety a skúsenosti obsahujú jednotlivé špecializované state zborníka, zodpovedajúce jednotlivým pracovným sekciam porady, a to sekcii filozofie, politickej ekonómie a histórie. Úvodné slová ss. Pospelova, Plotnikova a Fedosejeva v jednotlivých častiach zborníka, dávajúce obraz rokovania príslušných sekcií, ukazujú na základné problémy teoretickej i pedagogickej práce v týchto troch relatívne samostatných oblastiach marxizmu-leninizmu, kde sa ukazuje nutnosť oveľa hlbšieho teoretického prístupu, správnej metodiky a pod. Výsledky literárnej produkcie hovoria o zásadne správnej orientácii celého spoločensko-vedného frontu na riešenie tých otázok, ktoré stoja skutočne v popredí. Odporúčania príslušných sekcií hovoria o bezprostredných i vzdialenejších cieľoch jednotlivých spoločenskovedných oblastí, ktoré sú spoločné marxizmu-leninizmu ako celku. Medzi odporúčaniami filozofickej sekcie je osobitne zvýraznený moment komplexnosti pôsobenia všetkých disciplín marxizmu-leninizmu na splnenie základných výchovných cieľov. Navrhuje sa príslušné poradie výučby marxizmu-leninizmu (v podstate

prijaté i na porade čs. akademických funkcionárov a vedúcich katedier marxizmu leninizmu r. 1962), s príslušnými dôsledkami i pre rozpracovanie problematiky vedeckého komunizmu (zdôvodnenie nutnosti zavedenia vedeckého komunizmu na základe návrhu ÚV KSSS s konkrétnym návrhom štruktúry kurzu pozri stať s. Stepanjana *O predmete kursa „Osnovy naukogo komunizma“*, *Voprosy filosofii*, č. 6, 1962).

Komplexnosť v prístupe k otázkam prekurávaným na konferencii sa osobitne prejavila i v návrhoch a opatreniach organizačno-technického charakteru, ako aj v opatreniach na zlepšenie stranického a štátneho riadenia. Cenné sú osobitné príspevky, ktoré meritorne hovoria k problémom, ktoré musia stáť v popredí teoretickej činnosti, ako otázky metódy a metodiky vedeckých výskumov, koordinácie vedekovýskumnej práce, dialektiky rozvoja komunistickej spoločnosti, otázky leninského filozofického dedičstva a pod.

Vzhľadom na vydaný zborník z obdobnej konferencie spoločenskovedných pracovníkov v rámci predsudzovej diskusie u nás* bolo by užitočné vydať aspoň základné materiály z konferencie, ktorej priebeh i závery ukazujú na historické miesto XX. a XXII. sjazdu KSSS v dlhodobom úsilí o jednotu teórie a praxe a o nevyhnutný predstih spoločenských vied vo vzťahu k spoločenskej praxi.

O. Mošner

* *Další rozvoj socialismu a úkoly spoločenských vied*, NPL, 1963, 450, Kčs 14,50.

PRIPOMIENKY G. THOMSONA K UČEBNÍCI ZÁKLADY MARXIZMU-LENINIZMU

Prof. George Thomson, známy marxistický historik filozofie a klasický filológ, autor viacerých priekopníckych prác z dejín gréckej filozofie, v článku *Staro-*

veká filozofia a triedny boj (*Marxism Today*, február 1963, str. 54), komentuje hodnotenie D. P. Chattopadhyayovho diela z dejín indickej filozofie Lokayra (1959).